

Hun giver dig en baby – eller pengene tilbage

Dr. Olga Zaytseff er en legende blandt de kvinder og par, der har prøvet danske fertilitetsklinikker uden at få et barn. Hun gør kvinder op til 53 år gravide. Det bedste for hende er at se, hvordan blikket i deres øjne forandrer sig fra mørkt til lyst

Af Rikke Agnete Dam

Det er ikke en helt almindelig onsdag eftermiddag. Ikke kun fordi jeg er med til min venindes fødsel på Hvidovre Hospital. Men også fordi min veninde er 50 år. Om få timer møder hun den baby, hun har ventet på at få i ti år efter utallige forsøg på fertilitetsklinikker.

Med sin alder er hun 20 år ældre end de 30 år, der er gennemsnittet for en førstegangsfødende i Danmark. Og grunden til, at det kan lade sig gøre, hedder Olga Zaytseff.

Hun er en ukrainskfødt fertilitetslæge, der nærmest er blevet en legende. Doktor Olga kaldes hun blot blandt de kvinder og par, der gerne tager til verdens ende for at få et barn. De kan dog nøjes med at tage til Cypern, hvor Olga Zaytseff holder til. Det har hun gjort, siden Rusland invaderede Ukraine i 2022, og hun måtte finde et sted at behandle de kvinder, der ikke længere kunne tage til Sankt Petersborg, hvor hun åbnede O.L.G.A. Fertility Clinic i 2019.

Ingen vil være her

Få uger efter sidder doktor Olga overfor mig på Hotel Island på Islands Brygge i København, hvor hun i weekenden har holdt et seminar for dem, der overvejer at få hendes hjælp. Ud over det har de alle én ting til fælles:

“Ingen af dem har lyst til at være der. De har alle et mørkt og trist blik i øjnene,” siger 45-årige Olga Zaytseff, der fortæller, at hun normalt har alt for travlt til at tage makeup på og sætte sit hår, men har gjort det i dagens anledning, da hun skal fotograferes til artiklen.

“Alle vil jo gerne blive naturligt gravide og med en partner, og ingen ønsker at blive ældre uden at have fået de børn, de gerne vil have, og der er også tit skamfuldhed involveret. F.eks. over den negative effekt det har på ens forhold, at man har prøvet at få et barn i så mange år, hvor man er blevet så uheldig, at det for nogle har udviklet sig til en depression,” fortsætter hun.

“Og de singlekvinder, jeg møder en del af i Skandinavien, fordi kvinder her hverken er økonomisk eller socialt afhængige af en mand. Kvinder, ville hellere være i et romantisk forhold end at være

alene. Men Mr. Right har ikke vist sig. Tiden går, og deres ønske om et barn er så stærkt.”

Journalister var ikke velkomne til seminariet, dertil er emnet for følsomt. For det er ikke dem, der har prøvet at få et barn i blot et års tid, der møder op – men dem, der i flere år har forsøgt på fertilitetsklinikker i Danmark. Dem, der oplever den fertilitetskrisen, man taler om.

Det fyldte venteværelse

Det var de mørke, sorgfulde blikke i la dem, som Olga Zaytseff i dag ser på sine seminarer, der oprindeligt fik hende til at arbejde med fertilitet. En oktoberdag i 2003 åbnede hun døren ind til venteværelset på det universitetshospital i Tyskland, hun var blevet ansat på som nyuddannet via et stipendium.

Aldrig havde hun set et venteværelse så fyldt. Overalt sad kvinder med de her blikke i øjnene. For mens det offentlige sundhedssystem i Tyskland på det tidspunkt tilbød fire offentligt betalte ivf-forsøg – i daglig tale reagensglas-behandlinger – ville det fra 2004 kun dække 50 pct. af udgifterne.

(Her må vi lige forklare, at IVF står for In Vitro Fertilisering, som betyder, at

kvindens æggestokke først bliver stimuleret med hormoner, så de danner flere æg i samme cyklus, og at æggene tages ud og befrugtes uden for kroppen, og et embryo – som et befrugtet æg kaldes – lægges op i livmoderen.)

“Så alle de kvinder i venteværelset ville i gang med det samme. Jeg var gynækolog, da jeg altid har kunnet lide at hjælpe kvinder, men jeg vidste kun lidt om ivf. Men jeg talte flydende tysk og kunne hjælpe med at undersøge kvinderne, så afdelingschefen gav mig en stak med patientjournaler og bad mig om at gå i gang med konsultationer.”

Det blev det, hun kalder sit *happy moment*. For det arbejde viste Olga Zaytseff sig at være så god til, at hun blev fastansat på klinikken. Kort efter kom hendes fremtidige mand ind i billedet, der gerne ville tilbage til Sankt Petersborg. Her blev hun ansat på en finsejret fertilitetsklinik – byens dyreste – hvor hun mødte kvinder, der rejste hertil fra bl.a. Skandinavien, hvor de havde prøvet lokale klinikker. Her begyndte hun at få sit gode ry, og for seks år siden åbnede hun sin egen klinik i en stor, gammel bygning i byen.

Pengene tilbage

Men hvad i alverden er det, der giver Olga Zaytseff så godt et ry, at kvinder og par rejser fra Danmark for at få netop hendes hjælp? Måske er det det her: Et blik på danske fertilitetsklinikker viser, at succesraten her ligger på omkring 40 pct. pr. oplægning af embryo for kvinder op til midten af 30'erne, som falder til omkring 20 pct., når hun når de 40 år.

Hos Olga Zaytseff starter succesraten pr. oplægning af embryo på 50 pct. Den succesrate findes også på klinikker i bl.a. Spanien, England og USA. Forskellen er ifølge Olga Zaytseff, at de patienter, der kommer til hende, må regnes for mere komplicerede tilfælde, fordi de har prøvet adskillige gange andre steder. Og så er der også noget andet ganske væsentligt, der helt sikkert spiller en rolle for hendes ry: nemlig *The 100 pct. Money Back Guarantee of Live Birth*.

Den garanti betyder, at man så umiddelbart betaler mere for et program med tre ivf-forsøg hos O.L.G.A. Fertility Clinic end på en dansk klinik. Til gengæld får man pengene tilbage, hvis det ikke ender med en baby. Og det gør det faktisk for de fleste, lader det til. Ifølge Olga

Zaytseff lykkes det for 95 pct. af dem, der gennemfører programmet.

Mistet tillid til egne æg

Der er to grupper af kvinder, der op søger Olga Zaytseff, fortæller hun. Den ene er dem fra midten af 30'erne til starten af 40'erne, som gentagne gange har prøvet fertilitetsklinikker i Europa, herunder Danmark.

“I begyndelsen kom mange fra den gruppe af kvinder til mig for at få ægdonation efter mange forsøg med egne æg. Når jeg kiggede i deres journaler, kunne jeg se, at ikke alle af dem havde brug for ægdonation – der var mange, som kunne blive gravide og ende med en baby ved at bruge deres egne æg,” fortæller Olga Zaytseff.

Men det var ikke nemt at overtale dem til det.

“De havde mistet tilliden til deres egne æg,” siger hun.

“En dag sad for ti år siden jeg over for en 41-årig kvinde og prøvede at sige til hende, at ægdonation ikke var for hende. At jeg baseret på mine 10 års erfaring mente, at jeg godt kunne hjælpe hende til at blive gravid med egne æg. Det var som at tale for døve ører. På et tidspunkt nærmest råbte jeg: Enten får du en baby med dine egne æg, eller også får du pengene tilbage! Det var som om, at hendes ørepropper røg ud, og hun var sådan: ‘Hvad er det, du siger?’ Og så lyttede hun.”

Det var sådan, ideen om *The 100 pct. Money Back Guarantee of Live Birth* kom til Olga Zaytseff – en garanti, hun allerede begyndte at arbejde med på den tidligere klinik, hvor hun var ansat.

Vil jeg elske barnet?

Den anden gruppe kvinder, der kommer til doktor Olga, er dem, der ikke længere må behandles i deres hjemland. I Danmark er grænsen 41 år for kvinder på offentlige klinikker og 46 år for på private klinikker, mens der ikke er en øvre grænse for mænd. På Olga Zaytseffs klinik er den øvre grænse for kvinder 53 år.

“I de tilfælde bruges ægdonation, da kvinden ikke længere har æg tilbage uden kromosomfejl,” siger Olga Zaytseff.

Men ligesom hun skal tale nogle fra ægdonation, skal hun tale andre til det.

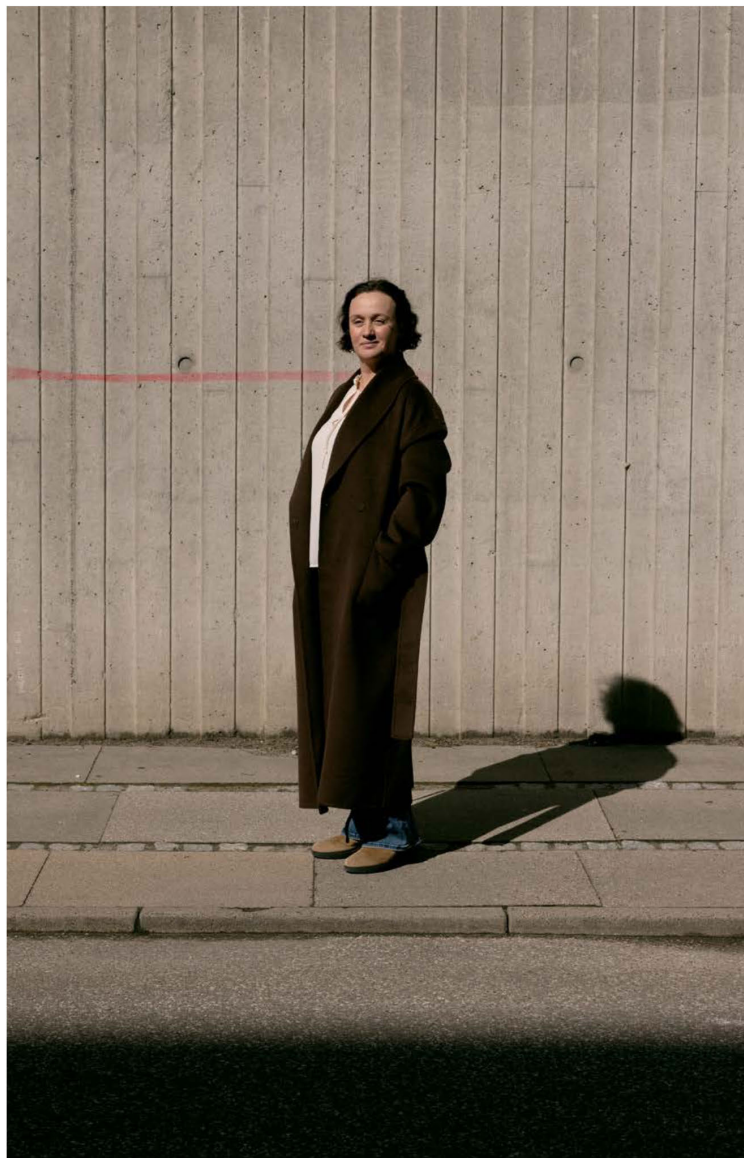
Fortsættes på side 6

OLGA ZAYTSEFF

Privat
45 år, bor i Cypern med sin mand og deres to børn på 12 og 15 år.

Uddannelse
2002: Uddannet i medicin fra Sankt Petersborg State University og har siden specialiseret sig i gynækologi og obstetrik.

Karriere
2003-2004: Ansat på obstetrisk-gynækologisk afdeling på Kiel Universitetshospital i Tyskland. 2005-2018: Fertilitetsspecialist på fertilitetsklinikken AVA-Peter Clinic i Sankt Petersborg, fra 2011 chef for den internationale afdeling. 2019: Grundlagde O.L.G.A. Fertility Clinic, der i 2023 åbnede en afdeling i Cypern i samarbejde med en lokal klinik.

Sommetider skal Olga Zaytseff overtale kvinder til at bruge egne æg, andre gange skal hun overtale dem til at få dem doneret fra det netværk af unge ægdonerende kvinder, som hun har opbygget. Foto: Sigrid Ellesø

“De tre gængse spørgsmål er: Vil jeg elske barnet? Vil barnet elske mig? Vil alting blive lige så normalt, som hvis det havde været mit eget æg?”

Svaret på alle tre spørgsmål er ja.

“Men det ved man først, når man har fået barnet. Så forsvinder de bekymringer. Der er mere åbenhed i Skandinavien over for ægdonation, hvor forældre ikke har problemer med at dele det med deres børn, og der måske er fire andre i børnehaven, der er kommet til verden sådan. Men i bl.a. østeuropæiske lande er det tabu. Det kan dog være smertefuldt for alle at lukke døren til at bruge egne æg, så det kræver en masse støtte fra vores side,” fortæller Olga Zaytseff, der har sat grænsen for brug af egne æg til 44 år.

“Efter seminariet i København talte jeg med to kvinder på 45 år, der efter flere forsøg med ivf i Danmark, begge gerne ville starte processen hos os med at prøve én gang til med egne æg for at

se, at den genetiske test af deres egne embryoner viste, at de ikke fungerede for at give sig selv en moralsk ret til at stoppe med deres egne æg og fortsætte til ægdonation,” fortæller hun:

“Men jeg ved jo, hvor stor sandsynlighed der er for, at kvinden spiller månedsvits af tid og får endnu en følelsesmæssig rutsjebanetur, der går ud over hendes selvskærlighed, selvtilid og potentielle forhold. Og hun har brugt tusinder af euro, som hun i stedet kunne bruge på sit fremtidige barn.”

Bruges ægdonation, er der til gengæld ingen biologisk øvre grænse for, hvornår en kvinde kan blive gravid – kun en etisk – lyder det fra Olga Zaytseff, som hævder grænsen til 53 fra 51 år i efteråret.

“Men ikke før jeg havde undersøgt statistikken for *live birth rate*, altså sandsynligheden for ikke blot at blive gravid, men også for at ende med en levende født baby. Jeg sammenlignede vores 48-52-åri-

ge med vores 44-45-årige patienter, og der var ingen forskel – begge grupper havde fremragende resultater. Også fordi vi laver et grundigt sundhedstjek af kvinder i den ældre gruppe, inden vi kan acceptere at gå i gang med et forløb,” forklarer Olga Zaytseff.

“Men jeg ville ikke have hævet grænsen for 20 år siden.”

Når hun har gjort det nu, bunder det i, at livskvaliteten og den gennemsnitlige levealder er steget, så barnet kan have sin mor, til det er voksent.

“Når man ser på folk i 40’erne og 50’erne nu, ser de jo helt anderledes ud end tidligere generationer. De træner og spiser sundt. Er alle sundhedsparametre i orden, er der de samme risici ved en graviditet for moderen og barnet som for en yngre kvinde.”

Processen starter tidligere

Vi er måske kommet årsagerne til doktor Olgas gode ry nærmere, men det vil kræve en sundhedsfaglig undersøgelse at finde ud af, præcis hvorfor der på hendes klinik virker til at være så høj succesrate.

Hendes eget bud lyder:

“Vi starter med en virkelig grundig undersøgelse af kvinden og hendes journaler, så vi kender hendes fertilitetshistorie og ved, hvordan hun har reageret på de behandlinger, hun har været igennem indtil nu. Så laver vi en plan. Ikke bare for hvert forsøg, men helt frem til fødslen af en levende baby.”

Derudover fortæller Olga Zaytseff, at de bruger metoder til at gøre æg og embryoer mere kompetente, og at de på forhånd tjekker embryoer for kromosomfejl for at undgå, at de ikke sætter sig fast eller fører til ufrivillig abort. Plus at de undersøger og forbereder kvindens livmoder. Behandlingen starter desuden ifølge Olga Zaytseff tidligere end mange andre steder, da kvindens krop bliver forberedt i tre måneder før selve hormonsimulationen og oplægningen.

Og beskrivelsen af netop grundighed og individuel tilgang går igen i de vidnesbyrd fra patienter, der ligger på klinikkens hjemmeside.

Olga Zaytseff virker da også som typen, der finder en vej. Det gjorde hun også året efter, hun havde åbnet sin klinik, og covid-19 kom.

“I sommeren 2020, da der ikke var rutefly, charterede vi charterfly fra Sankt Petersborg, der kunne hente patienter i Stockholm. Da det ikke længere kunne lade sig gøre, lejede vi busser, der kørte til og fra Helsinki.”

Da corona var ved at sive ud, og hun tænkte, at nu lysnede det for hendes forretning, invaderede Rusland Ukraine i februar 2022.

“Jeg lukkede mig selv inde i garderoben og lå på gulvet og græd. Ikke bare én dag.”

Både på grund af hendes personlige sorg over det der skete, og fordi hun troede, at hun var nødt til at fyre teamet og lukke. Folk kunne ikke komme til Rusland, for lufttrafikken blev suspenderet, og også hendes lokale russiske patienter var påvirket, i og med mænd blev indkaldt til militæret, og de havde færre penge i takt med at de mistede job, når internationale virksomheder forsvandt ud af landet.

“Men så gik min forretningspartner Elena Lapina og jeg en tur på isen over Fontanka-floden. Isen knækkede foran os, og en politibåd gled over isen i nærheden af os for at holde øje med, at de her to utrolig triste kvinder ikke gik

FERTILITETSKRISEN

Der fødes 1,55 barn pr. kvinde i Danmark og ikke de 2,1, der skal til for at reproducere befolkningen.

Forskere peger på, at det bl.a. skyldes, at ikke alle får de børn, de gerne vil have. Undersøgelser viser, at næsten hver femte i den reproduktive alder ikke har kunnet blive gravide, når de forsøgte.

Ca. 12 pct. af de børn, der i dag fødes i Danmark, kommer til verden ved hjælp af fertilitetsbehandling.

Kilde: Syddansk Universitet og Sundhedsdatastyrelsen

gennem den. Her fik hun mig overtalt til ikke at give op. Samtidig fik jeg en masse mail fra kvinder uden for Rusland, der spurgte, om jeg ikke kunne arrangere noget et andet sted.”

At Olga Zaytseff valgte netop Cypern, er ikke tilfældigt. Landet har en liberal fertilitetslovgivning.

“Det er en kæmpe tilfredsstillelse, hver gang jeg får tilsendt et billede af en kvinde og hendes baby. Det er de resultater, der motiverer mig og teamet til at fortsætte. Vi skal jo håndtere patienter, der græder, når det ikke virker. Vi skal inspirere dem til at søge og rejse sig og fortsætte,” siger hun.

Men der er et men. For der er jo også dem, der ikke ender med en baby. Er det et problem, at man indgyder håb i mennesker, der så brændende ønsker sig et barn, hvis det nu ikke lykkes?

“I starten kunne jeg godt have et etisk dilemma omkring, hvor langt vi skulle støtte en patient på hendes vej til at blive mor. Og man skal naturligvis undersøge, om hun er mentalt og fysisk sund,” siger Olga Zaytseff.

“Men er hun det, er jeg personligt kommet til den konklusion, at hvis en kvinde ønsker et barn, bliver hun den bedste version af sig selv, når hun får det. Og fordi jeg virkelig tror på, at de kvinder og par, der ønsker et barn så stærkt, bliver fantastiske forældre. Og i så fald er det etisk acceptabelt at opmuntre kvinden til at fuldende processen, selvom det er smertefuldt undervejs.”

Bliver man i tvivl, kan man se på den forandring, der sker i blikket på de kvinder og par, når de har fået et barn, mener Olga Zaytseff.

“Sidste gang vi holdt familiesammenkomst for de af vores patienter, der havde fået et barn i Stockholm, var der 300 mennesker, og jeg holdt næsten vejret i de tre timer, for der var så mange børn, at jeg var bange for, at et af dem faldt og brækkede næsen,” smiler hun.

“Men det var den lykkeligste flok børn og voksne, man kan forestille sig. Og nu lyser deres øjne – både mændenes og kvindernes. Jeg husker en mand, der var så trist og nærmest sammenfaldet af sorg, da jeg først mødte ham, som nu smækkede døren op på vid gab, da han kom med sit barn på armen. Det er, som om det ikke er de samme mennesker.”

Når jeg ser min veninde med sin nu fire uger gamle baby, er det svært ikke at give doktor Olga ret.